

Richtlijnen indicatiestelling Wmo logeertzorg

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Altena,

- Gelet op de Wet maatschappelijke ondersteuning,
- De verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Altena 2019

Besluit:

Vast te stellen:

Richtlijnen indicatiestelling Wmo logeertzorg

Informatie pilot

Vanaf 1 december 2021 start in de regio Breda een pilot waarbij verschillende zorgaanbieders uit de regio logeerplaatsen beschikbaar stellen. Deelnemers aan deze pilot zijn de gemeente Breda, Dongemond gemeenten (Altena, Oosterhout, Geertruidenberg, Drimmelen), D6 gemeenten (Halderberge, Moerdijk, Rucphen, Roosendaal, Etten-Leur, Zundert), en de zorgaanbieders Thebe, Surplus, MIJZO en Avoord. De Wmo-consulenten van de verschillende gemeenten geven indicaties af voor logeertzorg.

Definities:

- Respijtzorg: het overnemen van permanent toezicht op de cliënt ter ontlasting van de mantelzorger(s) en/of gezinsleden en het daarmee voorkomen of verminderen van de overbelasting van deze mantelzorger(s) en/of gezinsleden (respijtzorg bieden).
- Logeertzorg: is een vorm van respijtzorg. Logeertzorg is één van de manieren om beter thuis wonen mogelijk te maken. Het is zeker niet bedoeld als opstap naar opname. Het is (in principe) planbare tijdelijke opvang voor de zorgontvanger om de mantelzorger te ontlasten. Het is niet bedoeld voor crisisopnames of overbruggingszorg.
- Mantelzorg: hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep;
- Overbelasting: overbelasting ontstaat wanneer het evenwicht tussen draagkracht en draaglast voortdurend onder spanning staat, met een negatief effect op leven en gezondheid als gevolg.
- Algemene voorzieningen: zijn een aanbod van diensten of activiteiten die voor ieder toegankelijk zijn eventueel na een beperkte toegangstoets. Daarbij geldt dat er geen rekening wordt gehouden met de specifieke persoonskenmerken van de individuele vrager. Algemene voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk, zijn gericht op maatschappelijke ondersteuning en verkrijgbaar zonder beschikking.

Doelgroep pilot

De pilot loopt gedurende één jaar en is specifiek bedoeld voor mantelzorgers die zorgen voor een naaste met cognitieve (en somatische) problematiek. Overbelasting van de mantelzorger kan ervoor zorgen dat de zorgvrager niet meer kan participeren en/of mee kan doen in de maatschappij. Daarom kan (dreigende) overbelasting een reden zijn om een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo te verstrekken. De indicatie voor kortdurend verblijf wordt niet op naam van de mantelzorger maar op naam van de cliënt afgegeven.

Locaties bedden

Aan de pilot werken 4 zorgorganisaties mee. De primaire logeertzorglocaties staan hieronder bij naam genoemd. Indien maatwerk een andere locatie van deze 4 organisatie noodzakelijk maakt kan dat ook.

- Surplus De Fendert Moerdijk (Fijnart)
- Avoord Het Anbarg Etten Leur
- Thebe Aneas Breda
- Mijzo Buurstede Oosterhout

Indicatiestelling logeertzorg

Het is van groot belang dat mantelzorgers kunnen rekenen op de gemeente als zij overbelast (dreigen te) worden en waar nodig gebruik kunnen maken van logeertzorg (maatwerkvoorziening Kortdurend Verblijf).

Het is aan de gemeente om het ontlasten van de mantelzorger zo laagdrempelig mogelijk te maken zonder ingewikkelde en langdurige procedures. Het voorliggend veld, de casemanagers dementie en het (lokale) steunpunt mantelzorg hebben hierin een belangrijke rol. Zij kunnen actief op zoek gaan naar de mantelzorgers in de wijk en samen met hen bespreken wat zij nodig hebben om de mantelzorg te kunnen (blijven) bieden.

Bij verstrekking vanuit deze Wmo-pilot gaat het om een voorzienbare vraag om logeertzorg voor mantelzorgers van cliënten met dementie. Bij voorzienbaar gaat het om tijdelijke afwezigheid van de mantelzorger door bijvoorbeeld een ziekenhuisopname. Het kan ook zijn dat de mantelzorger op vakantie gaat of gewoon even "op adem" wil komen en:

- er zijn geen mogelijkheden binnen familie en sociaal netwerk om de ondersteuning tijdelijk (gedeeltelijk) over te nemen en
- de cliënt heeft geen indicatie voor de Wlz of een aanvullende ziektekostenverzekering die een oplossing bieden.

Gedurende de afwezigheid van de mantelzorger is de logeertzorg noodzakelijk. Zodra de mantelzorger weer beschikbaar en in staat is, neemt hij/ zij de ondersteuning weer op zich. Ook kan structurele logeertzorg van toepassing zijn (bijvoorbeeld eens per 8 weken) ter ontlasting van de mantelzorger.

Respijtzorg vanuit de Wmo is in deze pilot maximaal 15 etmalen per jaar mogelijk als maatwerkvoorziening en wordt alleen in natura verstrekt.

Dreigende overbelasting

Bij het indiceren van logeertzorg moet er sprake zijn van (dreigende) overbelasting. De zorgvraag hoeft nog niet in alle gevallen zodanig ernstig zijn dat logeertzorg noodzakelijk is; de insteek is juist dat mensen met cognitieve problematiek kunnen wennen en de mantelzorger vervolgens, ook in een later stadium, zijn of haar naaste kan laten logeren ter ontlasting.

Ieder gemeente zal een eigen methodiek of instrument inzetten om te bepalen of er sprake is van (dreigende) overbelasting, bijvoorbeeld door het voeren van een gesprek of het hanteren van een vragenlijst.

Thuisituatie

Daarnaast moet er in de basis sprake zijn van een goed functionerende thuisituatie. De inzet van logeertzorg moet ondersteunend zijn aan deze situatie.

Toetsing: respijtzorg op basis van de Zorgverzekering

In veel polissen van de ziektekostenverzekering is opgenomen dat er vergoeding bestaat voor respijtzorg. Het gaat dan bijvoorbeeld om de tijdelijke respijtzorg in de vorm van een vergoeding voor tijdelijke hulp bij het huishouden of logeren. Dit zijn vergoedingen die onder de aanvullende verzekering vallen en daarmee niet afdwingbaar zijn. De Wmo –consulent onderzoekt deze voorliggende oplossing.

Ook kennen de zorgverzekeraars het product: Vervangende mantelzorg. Via de aanvullende verzekering kan de cliënt bij de zorgverzekering een aanvraag doen voor vervangende mantelzorg, die wordt geleverd door de Stichting Mantelzorgvervanging Nederland Handen-in-Huis De Wmo-consulent zal onderzoeken of dit voldoende is. Veel gemeenten kennen een Collectieve Ziektekostenverzekering Minima. Wellicht zitten in die pakketten ook een vergoeding voor respijtzorg.

Toetsing: respijtzorg op basis van de Wet langdurige zorg

Als de cliënt een indicatie heeft voor opname in een instelling voor langdurige zorg op basis van de Wlz en toch thuis blijft wonen, kan de zorg en ondersteuning met een pgb, volledig pakket thuis, of modulair pakket thuis ingekocht worden. De partner of huisgenoot kan er voor kiezen om een deel of alle zorg zelf te bieden aan de cliënt en wordt dan betaald uit het pgb. Dan is er geen sprake van mantelzorg want mantelzorg is gratis en voorkomt of vermindert de professionele zorg en ondersteuning. In deze situatie kan de tijdelijke ontlasting van de partner/ huisgenoot met gebruik van de Wlz geregeld worden.

Proces logeerszorg

De Wmo-consulent onderzoekt of de mantelzorgers logeerszorg nodig heeft om niet overbelast te raken of de overbelasting te verminderen. Daarna wordt onderzocht welke logeersplaatsen daarvoor beschikbaar zijn. Er komt een apart telefoonnummer waar geïnformeerd kan worden naar de beschikbaarheid van de bedden. De casemanager dementie vervuld hierin een belangrijke rol, vooral ook om met de gekozen locatie te overleggen over het vormgeven van intake procedure.

De indicatie wordt afgegeven als er overeenstemming is over de te logeren data en de locatie. Deze indicatie staat los van andere indicaties voor begeleiding.

Voordat een cliënt gaat logeren is een uitgebreide intake bij de logeersinstelling en soms ook proeflogeren (onderdeel van indicatie) nodig. De cliënt en zijn mantelzorgers dragen zelf zorg voor het vervoer naar de logeerslocatie. De indicatie wordt aan het CAK doorgegeven voor het berekenen van een eigen bijdrage.

Overige vormen mantelzorgondersteuning

Er zijn, naast het inzetten van logeerszorg, andere manieren om de ondersteuning aan mantelzorgers ten behoeve van het voorkomen of verminderen van overbelasting vorm te geven. Denk hierbij aan:

- Goed te kijken wat iemand aan kan (de draagkracht te versterken). Bijvoorbeeld door de mantelzorgers meer over de ziekte te leren. Ook door gezond eten, voldoende slapen en leuke dingen doen te stimuleren.
- De draaglast te verminderen (de zorg en ondersteuning die de mantelzorgers verleent): bijvoorbeeld door de zorg met anderen te delen, af en toe de zorg over te dragen, hulpmiddelen, het netwerk, wijkverpleging en vrijwilligers in te zetten.
- Het aanbieden van mantelzorgondersteuning. Mantelzorgondersteuning wordt meestal vanuit Welzijnsorganisaties of het steunpunt mantelzorg gegeven, als een algemene voorziening.
- Het aanbieden van respijtzorg. Begeleiding in de vorm van dagbesteding is vaak een passende oplossing. Als dat niet voldoende is kan de mogelijkheid voor 24-uurs-respijtzorg/logeren worden onderzocht. Respijtzorg is in diverse vormen beschikbaar, bijvoorbeeld door het tijdelijk laten inwonen door een vrijwilliger, uitgevoerd door een vrijwilligersorganisatie (Handen in huis), of kortdurend in het kader van vrijwilligerszorg.

Inwerkingtreding

- De richtlijnen treden in werking op de eerste dag na bekendmaking.
- De richtlijnen vervallen per 31 december 2022.

Vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Altena van 7 december 2021

*de secretaris,
drs. R.J.M. van Wuijtswinkel MPA*

*de burgemeester,
drs. E.B.A. Lichtenberg MCM*